

2. IGAZGATÁS

2.1 IRÁNYÍTÁS, MENEDZSMENT

A könyvtár működését meghatározó szabályzatok és szervezeti változások

A kulturális intézményekben foglalkoztatottak közalkalmazotti jogviszonyának átalakulásáról szóló 2020. évi XXXII. törvény előírásai értelmében 2021-ben szükségessé vált könyvtárunk alapító okiratának és szervezeti és működési szabályzatának módosítása. A változtatásokat az MTA Titkárság Jogi és Igazgatási Főosztályával együttműködésben készítettük el.

Az év során az MTA Titkárság Ellenőrzési Főosztálya külső átfogó, minden feladatra kiterjedő általános ellenőrzést végzett a 2019–2020-as évekről. A 2021. június 2-án kelt, 7/2021/EFS iktatószámú irányítószervi ellenőrzési jelentés elismeréssel ír könyvtárunk munkájáról, megállapítja, hogy működésünk megfelel az előírt jogszabályoknak, és betartjuk beszámolási kötelezettségeinket. A könyvtár szabályozottsága a vizsgált időszakban megfelelt az irányító testület által meghatározottaknak, emellett kiemeli a könyvtár alulfinanszírozottságának problémáját.

Az irányítószervi ellenőrzésnek és az MTA Könyvtári Bizottság 2021. februári jelentésének köszönhetően az MTA vezetése 2022-től megemelte a könyvtár költségvetését: 20%-kal a dolgozói béreket, a dologi kiadások növekedésével pedig tervezhetővé vált a rendszeres szerzeményezés és szakmai munka.

A 2021. évi belső ellenőri munka vizsgálati tárgya az MTA KIK szabályzatainak a vizsgálata, az EISZ Igazgatóság és a Szakinformatikai Osztály működésének ellenőrzése volt. Mind a három terület munkáját megfelelőnek értékelte a belső ellenőrzés.

Az MTA KIK-ben 2021-ben három munkatárs dolgozott ún. fiatal kutatói álláshelyen: Zsidi Bernát az Akadémiai Levéltárban az Akadémia történetéhez kapcsolódó 1950 utáni iratok rendezésével, Rottár Máté a Keleti Gyűjteményben a mongol anyaggal foglalkozik, míg Kiss Anna a hazai és nemzetközi publikációs trendek kvantitatív vizsgálatát végezte a TTO projekt- és pályázati tevékenységeihez kapcsolódóan.

Stratégiai célkitűzések megvalósítása

A 2021. évi továbbképzési tervünket már eleve online továbbképzésekre építettük. Helyben, illetve online szerveztük meg a kollégák nyelvi képzését: 13 fő vesz részt folyamatosan angol nyelvi képzésen, szakmai továbbképzésen pedig összesen 25 fő vett részt.

Az EISZ előfizetői köre 170 intézményből áll, 2021-ben 75 adatbázisra fizethettek elő az EISZ Nemzeti Program keretében. Az EISZ Programtanács által elfogadottak alapján 2021-ben csak az Akadémiai Kiadó folyóiratcsomagjára többéves szerződést kötöttünk. Bővítettük az átmeneti szerződésekhez kapcsolódó nyílt hozzáféréssel megjelenő magyar affiliációs cikkek számát, a Cambridge University Press korlátlan publikálási kvótát biztosított, az Oxford University Press-szel pedig 2021-ben kötöttünk először Open Access publikálást is tartalmazó szerződést.

Együttműködési megállapodást írtunk alá az Országos Széchényi Könyvtárral az MTA KIK-ben lévő Szántai-térképgyűjtemény digitalizálásáról és bibliográfiai leírásáról.

Szintén együttműködési megállapodás keretében számos kutatástámogatási területen segítjük az újonnan megalakult Tokaj-Hegyalja Egyetem munkáját. 2021 decemberében 50 órás *Kutatástámogatás az egyetemi könyvtárban* címmel továbbképzést szerveztünk Sárospatakon, melyen nemcsak az egyetemi könyvtárosok, de a régió szakkönyvtáraiban dolgozók is részt vettek.

A Bicentenáriumi Elnöki Bizottság létrehozásáról döntött az Akadémia, a bizottság munkáját a Könyvtár főigazgatója, a Levéltár és a Kézirattár vezetője is segíti. A 2025/2026-os ünnepségsorozatra készülve 2021-ben folytatódott az akadémikusok bibliográfiáját összegyűjtő honlap bővítése (akademikus.mtak.hu), a Goethe-gyűjtemény és a Radnóti Miklós-Gyarmati Fanni-hagyaték teljes feldolgozása.

A 2019–2023 időszakra vonatkozó stratégiánknak megfelelően a külföldi elektronikus tartalmakhoz folyamatos hozzáférést biztosítottunk, a hazai tudományos kutatást számba vevő nemzeti bibliográfiai adatbázist folyamatosan bővítjük, a rendszerben lévő anomáliákat javítjuk. Nemzetközi szinten is közreműködünk a tudományometriai módszerek megújításán. Folytattuk a digitalizálást és befejeztük a cédulakatalógusok elektronikus katalógusba való bevitelét.

Az MTA Székháza és az akadémiai könyvtár felújítása kapcsán aktívan részt vettünk a Székház Rekonstrukciós Elnöki Bizottság (SZREB) munkájában, a KÖZTI munkatársaival heti szinten egyeztetve segítettük a tervezés időszakát. A könyvtár terei, összhangban az Akadémia által meghirdetett nyitással, átalakulnak, vonzóbbá válnak a látogatók számára, azonban a két épület összenyitásával jelentősen csökkennek. A megbeszéléseken hangsúlyoztuk, hogy a munkaterületek Arany János utcai csökkenését a Székházban és a Nádor utcában biztosított irodákban kell megoldani.

2.2 SZERVEZET, SZERVEZETI VÁLTOZÁS, ORGANOGRAM

A könyvtár szervezeti egységei:

1. Igazgatóság

Főigazgató: Monok István, az MTA doktora, egyetemi tanár

Általános főigazgató-helyettes: Gaálné Kalydy Dóra

Informatikai főigazgató-helyettes: Holl András

Gazdasági igazgató: Baráth Eszter

Tudományos titkár: Molnár Andrea

Belső ellenőrzés: Szeitl Mihályné (január 31-ig) / Benedek Miklós (február 1-től)

2. Gyűjteményszervezési Osztály

vezetője: Nagy Ágnes

3. Tájékoztatói és Olvasószolgálati Osztály

vezetője: Haffner Rita

4. Kézirattár és Régi Könyvek Gyűjteménye

vezetője: Babus Antal, PhD

5. Keleti Gyűjtemény

vezetője: Kelecsényi Ágnes, PhD

6. Akadémiai Levéltár

igazgatója: Hay Diana, dr. unív.

7. Szakinformatikai Osztály

vezetője: Bilicsi Erika

8. EISZ Igazgatóság

Az EISZ Igazgatóság vezetését Gaálné Kalydy Dóra általános főigazgató-helyettes látja el.

9. Gazdasági Osztály

gazdasági igazgató: Baráth Eszter

10. Magyar Tudományos Művek Tára
vezetője: Áts József

11. Tudománypolitikai és Tudományelemzési Osztály
vezetője: Soós Sándor, PhD

Az Üzemi Tanács elnöke Tömöry Pál, a reprezentatív létszámmal bíró szakszervezet vezetője Szegedi Nóra.

2.3 MUNKATÁRSÁK

Személyi változások

Gyűjteményszervezési Osztály

Az MTA KIK Gyűjteményszervezési Osztályán a 2021-es év a folyamatos konszolidáció és az aktuális körülményekre való rugalmas reagálás éve volt. Az osztály munkatársai fegyelmezetten, szakmailag felkészülten reagáltak a kihívásokra, és az adatok, statisztikák ismeretében elmondható, hogy még az év első 4-5 hónapjában otthon végzett munka mellett is eredményesen zártuk az évet. A hibrid munkavégzés keretei adottak lettek a 2021-es év végére.

2021 szeptemberében nyolcórás munkarendben visszatért Budai Petra, valamint az év utolsó négy hónapjára két megbízási szerződés megkötésére is lehetőségünk nyílt. Jelenleg tizenhat állandó kollégánk van (ebből egy fő 4 órás) és két megbízási szerződéses kollégánk.

Belépett megbízási szerződéssel

Gere Andrea – feldolgozás, 2021. szeptember 1-től (heti 20 óra)

Ónodiné Szabó Katalin – feldolgozás, 2021. november 1-től (heti 16 óra)

Galyas Irina megbízási szerződése márciusban megszűnt, az év további részében önkéntesként folytatta a munkát.

Tájékoztatói és Olvasószolgálati Osztály

Nagy Zoltán raktáros március 13-ával, Kapecz Zsuzsa digitalizáló munkatárs július 31-vel nyugdíjba vonult. Nagy-Bozsokyné Keresztes Júlia január 1-jétől az EISZ Igazgatóságon dolgozik, Isztray Simon munkaideje felében a Gyűjteményszervezési Osztályon látja el a nemzetközi kiadványcserével és német nyelvű kiadványok beszerzésével kapcsolatos feladatokat. Lakatosné Pataki Ibolya digitalizáló munkatárs szeptember 1-jétől december 31-i nyugdíjazásáig munkaideje felében kézbesítőként dolgozott az Igazgatóságon.

Kézirattár és Régi Könyvek Gyűjteménye

2021. augusztus 1-jétől Tóth Gábor a Szakinformatikai Osztályon folytatja munkáját, helyére félállásban Kis Iván lépett be régi könyves könyvtárosnak szeptember 15-től.

November 1-jén határozott idejű szerződéssel kezdte meg munkáját Sziklay Cs. Mónika, aki az Erdélyi Tárat dolgozza fel.

Keleti Gyűjtemény

2021-ben több személyi változás történt, egy esetben pedig a foglalkoztatás mértéke változott. 2021. május 31-én közös megegyezéssel távozott Bagi Judit, július 15-től Ferenczi Roland indológus-történész,

szeptember 1-én Nagy Marietta turkológus lépett munkába. Szeptembertől Kovács Nándor turkológus heti 10 órában látja el oszmanista-turkológus szakértői munkáját.

Az Eötvös Loránd Kutatóhálózat (ELKH) fiatal kutatói státuszán alkalmazott Rottár Máté a Ligeti-hagyatékkal kapcsolatos munkájáról szóló időközi beszámolóját elfogadta a Tudományos Tanács.

Szakmai gyakorlat, közösségi szolgálat, önkéntesség

A Gyűjteményszervezési Osztályon önkéntesek voltak 2021-ben:

Bátonyi Viola

Buza Sándorné

Fazekas Andrásné

Galyas Irina

Szalisznyóné Pogány Katalin

Tábori Erzsébet

Továbbképzés

A Tájékoztatási és Olvasószolgálati Osztályról Bató Zsuzsa államilag finanszírozott MA szintű könyvtáros informatikus egyetemi képzésen vesz részt az ELTE-n. Kapus Erika a RUANDER Oktatási Kft. kiadványszerkesztő tanfolyamát végezte el.

A Gyűjteményszervezési Osztályról Bereiné Vasas Andrea 2021 decemberében sikeresen elvégezte a *Coaching szemlélettel a könyvtárban* című, a Könyvtári Intézet által szervezett tanfolyamot.

Munkajogi létszám	Intézet összesen (fő)
2021. január 1-én	115
évközi belépés	+9
évközi kilépés	-8
2021. december 31-én	116
2021. december 31-i redukált átlag statisztikai állományi létszám	111

A 2021. december 31-i munkajogi állományi létszámból:	Intézet összesen
Teljes munkaidőben foglalkoztatott	103
Részmunkaidőben foglalkoztatott	13
2021. december 31-i állományi létszám	116
2021. december 31-i redukált, éves átlag	111

Foglalkoztatás jogcíme	Teljes munkaidőre átszámított havi átlagbér (Ft)
Teljes munkaidőben foglalkoztatottak állományi stat. létszáma 103 fő	383 920
Részmunkaidőben foglalkoztatottak állományi stat. létszáma 8 fő	231 460

Jubileumi jutalomban részesült	Kifizetett jubileumi jutalom (Ft)
1 fő teljes munkaidőben foglalkoztatott	1 679 000

Munkaügyi létszám (fő)		Munkavégzésre irányuló jogviszonyban állók						4. oszlop- ből közál- kalmazott	4. oszlop- ból nő			
		1. teljes munkaidős	2. rész- munkaidős	3. rész- munkaidős átszámítva	4.=1.+2	5.(4.-ből)	6. vállalkozó			7.=4.+6.		
1	Felsőfokú végzettséggel rendelkező szakmai munkakörökben	Informátikus könyvtáros (BA)	15	1	0,5	16	2	0	16	0	12	
2		Informátikus könyvtáros (MA)	52	9	5,74	61	17	0	61	0	39	
3		Informátikus, rend- szerszervező	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
4		egyéb	3	0	0	3	0	0	0	3	0	1
5		együtt (1-4.)	70	10	6,24	80	19	0	80	0	52	
6	Nem felsőfokú végzettségűek szakmai munkakörökben	könyvtáros, segédkönyvtáros, könyvtáros asszisztens	3	0	0	3	0	0	0	0	1	
7		informátikus, rendszerszervező	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
8		egyéb	18	0	0	18	2	0	0	0	4	
9		Együtt (6-8.)	21	0	0	21	2	0	21	0	5	
10	szakmai munkakörben összesen (5+9.)	91	10	6,24	101	21	0	101	0	57		
11	Egyéb (nem szakmai) munkakörökben	gazdasági, ügyviteli alkalmazott	12	3	1,25	15	4	0	0	0	13	
12		műszaki, fenntartási	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
13		egyéb	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
14	Együtt (11-13.)	12	3	1,25	15	4	0	15	0	13		
15	Mindösszesen (10+14)	103	13	7,49	116	25	0	116	0	70		
16	Könyvtáros munkakörben dolgozók átszámítva teljes munkaidősre (= 1/1. + 1/3. + 2/1 + 2/3 + 6/1. + 6/3.) (fő)				76,24	0			52			
17	Az összesből közalkalmazott (15. sorból)								0			
18	Az összesből közfoglalkoztatott (15. sorból)								0			
19	Önkéntesek száma											
20	Kötelező közösségi szolgálatot teljesítő középiskolások száma											

2.4 BELSŐ ELLENŐRZÉS

2021 januárjában tárgyalások folytak a könyvtár vezetése és egy új külsős partner között a költségvetési szervek belső kontrollrendszeréről és belső ellenőrzéséről szóló kormányrendeletben (Bkr) meghatározott feladatok elvégzéséről, aminek eredményeként az MTA KIK-ben 2021. február 1-től vállalkozóként Benedek Miklós látja el a belső ellenőri feladatokat.

Benedek Miklós februárban és márciusban végiglátogatta a könyvtár egyes szervezeti egységeit annak érdekében, hogy ismereteket szerezzen a folyamatokról, szabályozottságról, illetve a könyvtár vezetésének véleményét kérve elkészítse a kockázatalapú belső ellenőrzési tervet a 2021-re.

A folyamatfelmérés, kockázatelemzés eredményeként három belső ellenőri vizsgálat került kiválasztásra:

- A belső kontrollrendszer működéséről szóló vizsgálat 2021. április 23-án indult és májusban lezárult. A vizsgálat során összesen 13 megállapítás született, az összesített értékelés eredménye: elfogadható.
- Ezt követően 2021. június 29-től július 29-ig tartott az EISZ működéséről szóló vizsgálat. Az ellenőrzés során összesen 9 megállapítás született, az összesített értékelés: megfelelő.
- A harmadik vizsgálat témája a szakinformatikai terület működése, amely október 21-én indult, majd a tervekkel összhangban a helyszíni szakasz december 10-ig lezárult. A jelentéstervezetben foglalt megállapításokat záró megbeszélésen egyeztettek az illetékes szakterületekkel. A jelentéstervezet véglegesítése és kiadása áthúzódott 2022-re. Az egyeztetett verzió alapján az ellenőrzés 22 megállapítást tett, míg az összesített értékelés szintén megfelelő minősítést kapott.

A MTA Titkárság Ellenőrzési Főosztályával előzetesen egyeztetett módon a jelentések tartalmazzák a területek által végrehajtandó intézkedési terveket, valamint a végrehajtásuk határidejét. A belső ellenőrzés naptári negyedévente követi nyomon a kiadott feladatok állását, az első ilyen határidő 2021. december 31. volt, amikor a feladatok jelentős többsége teljesült, míg néhány esetben határidő-halasztást kért az osztály, amelyet a belső ellenőrző elfogadott.

A 2022-es belső ellenőrzési tervdokumentációt áttekintette az MTA Titkárság Ellenőrzési Főosztály, amit objektív kockázatelemzés előzött meg.

Az MTA KIK vezetése néhány ügyben kikérte a belső ellenőrző véleményét, a kapott tanácsokat a témában érintett szervezeti egységek hasznosnak találták.

2022-ben a tervek szerint folytatódott a belső ellenőrzési munka, amely új módszertannal, szabállyal, illetve a meglévő kézikönyv módosításával egészül ki az MTA Titkárság Ellenőrzési Főosztályával együttműködésben.